

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

Blusdekens 2014

Versie 01

Datum Oktober 2014

Inhoud

	Inleiding	5
1	Opzet onderzoek	6
2	Resultaten.....	8
3	Conclusies.....	9

Inleiding

Ten behoeve van blusdekens heeft het Europese normalisatie-instituut CEN de norm EN 1869: 1997 gepubliceerd. In Nederland is deze norm geaccepteerd door het Nederlands Normalisatie-instituut (NEN) te Delft, namelijk als NEN-EN 1869: 1997 – Blusdekens. In de paragraaf betreffende de reikwijdte van deze norm staat (vrij vertaald): *Deze norm specificeert eisen voor niet herbruikbare blusdekens die bestemd zijn voor gebruik door een persoon en primair bedoeld voor het blussen van bakolie branden.*

De (NEN-)EN 1869: 1997 is evenwel niet door de Europese wetgever, noch door de Nederlandse wetgever aangewezen als norm die het vermoeden oplevert van een veilig product in de zin van de Richtlijn 2001/95/EG resp. de Warenwet en het Warenwetbesluit algemene productveiligheid.

Medio september 2013 kwam het bericht in de media dat met bepaalde blusdekens olie en vetbranden niet zouden kunnen worden geblust. Het bericht bleek afkomstig van de Nederlandse Brandwonden Stichting. Op dat moment waren daarover bij de NVWA geen gegevens bekend. Uit contacten met de Nederlandse Brandwonden Stichting bleek dat men erop was geattendeerd door een medewerker van de brandweer.

Voorts bleek dat de Belgische overheid reeds in 2009 onderzoek had gedaan en daarbij was gebleken dat van de 15 beproefde blusdekens 12 de blustest volgens de Europese norm EN 1869: 1997 niet uithielden.¹ Uit dit rapport blijkt onder andere dat de manier waarop de blusproef wordt uitgevoerd door de Engelse en de Belgische laboratoria verschillen. De Belgische laboratoria hebben de proeven uitgevoerd op een manier die overeenkomt met het normale gebruik van de blusdekens door een doorsnee consument, terwijl de Engelse testoperatoren persoonlijke beschermingsmiddelen dragen tijdens de proeven en de blusdekens met behulp van de armen rond de brandende olie gehouden worden.² De bedoeling hiervan is toevoer van zuurstof te verhinderen en zo de uitdoving van het vuur te vergemakkelijken. Consumenten zijn doorgaans niet in het bezit van dergelijke uitrustingen zodat zij dergelijke handelingen achterwege zullen laten.

Het signaal van de Nederlandse Brandwonden Stichting was voor de NVWA aanleiding tot het uitvoeren van een kleine steekproef uit de in Nederland op de markt aanwezige blusdekens, om vast te stellen in hoeverre de bewering dat sommige blusdekens vlam-in-de-pan niet blussen en mogelijk zelf in brand raken. De resultaten van deze steekproef zijn in december 2013 gepubliceerd en gaven aanleiding tot het instellen van een ruimer opgezet onderzoek in 2014 naar de blusqualiteiten van de op de Nederlandse markt aangeboden blusdekens. Van dit ruimer opgezet onderzoek wordt in dit rapport verslag gedaan.

¹ FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, *Campagne branddekens 2009*.

² Idem, p. 9.

1 Opzet onderzoek

Omdat het Productveiligheidslaboratorium van de NVWA niet ingericht is voor het doen van blusproeven aan blusdekens is gebruik gemaakt van de faciliteiten van een ander in Nederland gevestigd testhuis dat wel daartoe is ingericht en ervaring heeft met het uitvoeren van dergelijke proeven. Vooraf is het betreffende testhuis door medewerkers van de NVWA beoordeeld op de faciliteiten, het kwaliteitssysteem en de deskundigheid van de medewerkers. De beproevingen zijn vervolgens door medewerkers van het testhuis onder verantwoordelijkheid en toezicht van de NVWA uitgevoerd.

De blusproeven zijn in overeenstemming met paragraaf 4 van de NEN-EN 1869: 1997 uitgevoerd. Met dien verstande dat tijdens de voorbereidingen op de blusproeven bleek dat met de aanwezige gasbrander onvoldoende capaciteit bezat om de olie met 10°C/min. binnen de 35 min tot de zelfontbrandingstemperatuur te verhitten, zoals in de norm is voorgeschreven. Om deze reden is voor een grotere gasbrander gekozen, met als gevolg dat de pandrager ook groter werd. De gegevens van de gebruikte pandrager zijn: 390 mm x 390 mm x 190 mm, vervaardigd van stalen hoekprofielen met een afmeting van 40 mm x 40 mm x 2 mm. De afwijkende afmetingen van de pandrager zijn niet van invloed geweest op de resultaten van de beproevingen.

Voor de blusproeven is gebruikt gemaakt van koolzaadolie, waarvan de zelfontbrandingstemperatuur ligt tussen de 350-370°C. De gebruikte pan is gemaakt van staal met een binnendiameter van 350 mm, een inwendige hoogte van 100 mm, een wanddikte van 1 mm en bodemdikte van 10 mm. De blusdekens zijn in de verpakking waarin deze wordt opgehangen geacclimatiseerd volgens Annex A: A4 van de norm.

De norm schrijft de belasting (het vermogen) van de te gebruiken brander niet voor. Door het testhuis zijn vooraf een aantal branders getest om de vereiste opwarming te behalen. Tijdens de testen bleek de opwarmtijd van 35 minuten enkele malen te worden overschreden. Deze afwijking heeft naar de mening van het testhuis en de NVWA geen invloed op het testresultaat, omdat de ontstekingstemperatuur niet anders was dan wanneer de olie wel binnen de gestelde tijd opgewarmd werd. Door het aanpassen van de gastoevoer naar de branders is er voor gezorgd dat de opwarming tussen 25 en 35 minuten plaatsvond. Na ontsteking van de olie werd een brandtijd van 2 minuten in acht genomen, waarna de deken over de pan werd gelegd. Na 17 minuten werd de deken verwijderd en werd gedurende 3 minuten waargenomen of herontsteking plaatsvond. Wanneer twee exemplaren van hetzelfde merk of type blusdeken faalden op de in NEN-EN1869 genoemde criteria werd de derde test niet meer uitgevoerd. Dat zou immers geen zin hebben, omdat alle beproefde exemplaren aan de eisen dienen te voldoen. In enkele gevallen, waarbij de ontbrandingstemperatuur van de olie meer dan 370°C bedroeg en waarbij de opwarmtijd meer dan 40 minuten bedroeg is de test herhaald met een nieuw exemplaar.

Voorts zijn de opschriften aangebracht op de blusdekens beoordeeld met behulp van paragraaf 5 van de NEN-EN 1869: 1997.

Voor het onderzoek zijn van 22 verschillende merken blusdekens bemonsterd. Van elk merk telkens 3 exemplaren.

Aanvankelijk zijn de merken blusdekens die tijdens de kleine steekproef van 2013 de olie- en vetbrand wel leken te blussen buiten de monsternemingen voor het onderzoek in 2014 gelaten. Toen tijdens de beproevingen echter bleek dat geen enkele van de nieuw bemonsterde blusdekens de blusproef met succes doorstond, zijn niet-beproefde exemplaren van de in 2013 bemonsterde blusdekens van die merken alsnog beproefd. Ook die exemplaren bleken de blusproef niet te doorstaan. Dit was aanleiding die merken alsnog op te nemen in het onderzoek en zijn daarvoor nieuwe exemplaren bemonsterd. Van deze tweede lichter blusdekens bleek één merk de blusproef te doorstaan, terwijl van datzelfde merk exemplaren uit 2013 de blusproef niet uithielden. De oorzaak van deze verschillende resultaten bij één en hetzelfde merk kon niet worden vastgesteld. Als mogelijke oorzaken kan worden gedacht aan onvoldoende beheersing van de kwaliteit tijdens de productie, of na relatief korte tijd achteruitgang van bluseigenschappen.

2 Resultaten

Bij het onderzoek en de blusproeven zijn de volgende resultaten vastgesteld.

Tabel

Monsternummer	NEN-EN 1869: 1997 par. 5 Opschriften	NEN-EN 1869: 1997 par. 4 Bluseigenschappen	Opmerkingen
77282718	NOK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282726	OK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282734	NOK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282742	NOK	NOK	Herontsteking
77282769	NOK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282777	NOK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282785	NOK	NOK	Herontsteking, tweede exemplaar vatte vlam
77282793	OK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282807	OK	NOK	Herontsteking, tweede exemplaar vatte vlam
77282815	OK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77282823	NOK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77332308	NOK	NOK	Herontsteking
77332316	NOK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77332332	NOK	NOK	Herontsteking
77332359	NOK	NOK	Herontsteking
77332367	NOK	NOK	Herontsteking, tweede exemplaar vatte vlam
77332375	OK	NOK	Blusdeken vatte vlam
77332383	NOK	NOK	Herontsteking
77282831	OK	NOK	Herontsteking, tweede exemplaar vatte vlam
77332499	OK	NOK	Herontsteking
77315705	NOK	NOK	Herontsteking, tweede exemplaar vatte vlam
77332502	NOK	OK	Exemplaren van hetzelfde merk uit de ene batch bluste de brand wel, terwijl exemplaren uit andere batches de brand niet blusten en zelfs vlam vatten
77908072	OK	NOK	
77908099	OK	NOK	

OK = voldoet aan de eis in de norm

NOK = voldoet niet aan de eis in de norm

De opmerking "herontsteking" betekent dat olie opnieuw ontbrandde nadat de blusdeken was verwijderd. Conform de norm moet de blusdeken na 17 minuten worden weggenomen en mag de olie niet opnieuw ontsteken.

Op of bij 21 van de 22 verschillende merken blusdekens was een aanduiding aanwezig waarin overeenstemming met de (NEN-)EN 1869 werd geclaimd. Deze blusdekens zouden dus allemaal de beproeving moeten hebben doorstaan.

3 Conclusies

Op grond van het onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De onderzochte blusdekens zijn geen betrouwbaar middel voor het blussen van olie- en vetbranden;
- Er kunnen grote verschillen in bluskwaliteit zijn tussen verschillende batches van hetzelfde merk;
- Een beroep op het voldoen aan de norm (NEN-)EN 1869 levert geen zekerheid dat een blusdeken veilig is en een olie- of vetbrand blust;
- De claim dat een blusdeken voldoet aan de (NEN-)EN 1869: 1997 is onvoldoende bewijs dat de blusdeken een veilig product is in de zin van de Richtlijn inzake productveiligheid (2001/95/EG) resp. dat de blusdeken geen bijzonder gevaar oplevert, zoals bedoeld in artikel 18, onder a, van de Warenwet.